

ที่ รบ ๐๐๓๒/๐๓๖๕๔

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี
ถนนศรีสุริยวงศ์ ราชบุรี ๗๐๐๐๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอส่งประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี เรื่อง แนวทางป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนใน
หน่วยงาน และคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุกแห่ง และสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.ประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี เรื่อง แนวทางป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ในหน่วยงาน จำนวน ๑ ฉบับ
๒.คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน จำนวน ๑ เล่ม

ด้วยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ได้กำหนดมาตรการ กลไกหรือการวางระบบในการ
ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน โดยออกประกาศเรื่อง แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์
ทับซ้อนของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ทุกระดับในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการ
ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

ในการนี้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี จึงขอส่งประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
ราชบุรี เรื่อง แนวทางป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ของข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี มายังท่านเพื่อทราบ และแจ้งเจ้าหน้าที่ในสังกัด
ทราบเพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสินชัย ตันศิริตนานนท์)
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

กลุ่มงานนิติการ

โทร: ๐ ๓๒๓๒ ๘๑๐๑ ต่อ ๒๐๘

โทรสาร: ๐ ๓๒๓๒ ๘๑๑๐

ประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

เรื่อง แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ กำหนดเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมไว้ เพื่อลดระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกแยกแยะผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวมออกจากกัน หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนให้ถือเป็น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ประกอบกับปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในระบบราชการยุคปัจจุบัน ส่วนหนึ่ง เกิดจากผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมในการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ ของรัฐหรือที่เรียกว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมาย หรือจริยธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน และสังคมสูญหายไป ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการและความเป็นธรรมในสังคม

ดังนั้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรีจึงได้ออกประกาศแนวทางการป้องกันผลประโยชน์ ทับซ้อนในหน่วยงานสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ทุกระดับในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี และสร้างความรู้ ความเข้าใจ อีกทั้งเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความระมัดระวังไม่ให้เกิดกรณีแสวงหาประโยชน์ โดยมีแนวทางสำคัญ ดังนี้

๑.ให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ทุกระดับ แยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยวางตนดังนี้

๑.๑ ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง เพื่อนหรือผู้มี บุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลยพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้นหรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจาก บุคคลอื่น เพราะความชอบหรือความชัง

๑.๒ ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวก ของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

๑.๓ ไม่กระทำการใดหรือปฏิบัติกรใดในฐานะส่วนตัวซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลง หรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ในกรณีเกิดความเคลือบแคลง หรือสงสัยให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อน แล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการ หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทราบ เมื่อวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

๑.๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นต้องยึดถือ ประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์ ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาดต้องยึดประโยชน์ของทางราชการ และประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

๒.ให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัย ตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมโดยต้องวางตน ดังนี้

๒.๑ ไม่เรียกรับหรือยอมรับหรือยอมให้ผู้อื่นเรียกรับหรือยอมจะรับ ซึ่งสินบนหรือของขวัญแทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยาหรือให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

๒.๒ ไม่ใช่ตำแหน่งหรือการกระทำที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพราะมือคด

๒.๓ ไม่เสนอหรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการหรือการทำนิติกรรมหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรโดยชอบด้วยกฎหมาย

๓.ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี และหน่วยงานในสังกัดทุกแห่งดำเนินการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้

๓.๑ ประกาศเผยแพร่แผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง

๓.๒ เผยแพร่ข้อมูลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้สาธารณชนสามารถตรวจสอบข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้ โดยมีองค์ประกอบตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด

๓.๓ กำหนดแนวทางการตรวจสอบถึงความเกี่ยวข้องระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง และผู้เสนองาน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๓.๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่จัดจ้างและบุคลากรในหน่วยงาน มีความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองาน ทั้งประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่

๓.๕ ห้ามมิให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ดำเนินงานโครงการที่เอื้อผลประโยชน์กับตนเอง ทั้งที่เป็นเงิน ทรัพย์สินหรือสิทธิประโยชน์ทุกรูปแบบ

๓.๖ ห้ามมิให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ทุกระดับดำรงตำแหน่งที่ทำหน้าที่ทับซ้อน

๓.๗ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุ มีหน้าที่ในการตรวจสอบข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เสนองาน ตามแนวทางดังนี้

- ตรวจสอบชื่อสกุลของผู้เสนองาน ว่ามีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบุคลากรในหน่วยงานหรือไม่ เช่น บิดา มารดา ญาติ หรือพี่น้อง

- ตรวจสอบสถานที่อยู่ สถานที่ปฏิบัติงานของผู้เสนองาน ว่ามีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับบุคลากรในหน่วยงานหรือไม่

- ตรวจสอบบุคลากรในหน่วยงาน ว่ามีส่วนได้ส่วนเสียกับการปฏิบัติงาน การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการจัดทำโครงการ ทั้งผลประโยชน์ส่วนตนหรือผลประโยชน์ส่วนรวมที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่

๓.๘ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุ รายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานทราบเป็นประจำทุกเดือน

๔.ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี และหน่วยงานในสังกัดทุกแห่งส่งเสริมให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม ให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ทุกระดับอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๕.ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี และหน่วยงานในสังกัดทุกแห่ง กำกับ ดูแล และติดตามให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกระดับดำเนินการตามมาตรการนี้ หากพบว่าผู้มีปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการเข้าข่ายเป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนให้รายงานนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ทราบทันที

๖.ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ตามคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ตามแนบท้ายประกาศฉบับนี้อย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกร่วมกันในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน

ทั้งนี้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี คำนึงถึงความเป็นธรรม และปกป้องเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโดยหลีกเลี่ยงการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม เมื่อผู้ใดพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายมีผลประโยชน์ทับซ้อน จะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทันที และให้หัวหน้าหน่วยงาน กำกับ ดูแล ตรวจสอบให้เป็นไปตามประกาศนี้ จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๓

(นายสินชัย ตันศิริตนานนท์)
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

คู่มือการปฏิบัติงาน

เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ
ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการในสังกัดสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดราชบุรีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้รวบรวมหลักการและแนวคิดที่เป็นสากลพร้อม
ข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน และผลประโยชน์สาธารณะที่
มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ กล่าวคือ เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วน
ตนอยู่และได้ใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัวโดยก่อให้เกิดผลเสีย
ต่อผลประโยชน์ส่วนรวม มีหลากหลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึง
ผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ใช่ในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สิน คู่มือเล่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงหลักการ แนวคิด พร้อม
ข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อมิให้เกิดปัญหาการทุจริต
ประพฤติมิชอบและยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารทุกระดับและผู้ปฏิบัติงานทุกคนของหน่วยงานในสังกัด
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี และผู้ที่สนใจศึกษาแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อป้องกัน
ผลประโยชน์ทับซ้อน ในการบริหาร และเพื่อให้การปฏิบัติงานราชการมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กลุ่มงานนิติการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

มิถุนายน ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมาย และนิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ	๑-๓
ประเภท ตัวอย่างและรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน	๔-๕
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๙ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม	๗
การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมายตาม มาตรา ๑๐๐	๘
ความหมายของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด	๑๓
แนวทางการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน	๑๕

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict Of Interests) ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interests : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติ มิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการในการป้องกันปัญหา ผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติราชการหลายประการ ดังปรากฏในหมวด ๒ ข้อ ๓ (๓) ข้อ ๕(๑),(๒),(๓),(๔) ข้อ ๖(๑),(๒),(๓) ข้อ ๗(๔), (๕) ข้อ ๘(๕) ข้อ ๙(๑) เป็นต้น

ความหมาย : สำนักงาน ก.พ. สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหาร) มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จนส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนาหรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนไม่เห็นว่าจะจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใดพฤติกรรมเหล่านี้เป็น การกระทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของ ส่วนรวม)แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง มูลเหตุปัญหา ผลประโยชน์ทับซ้อน ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดจากการพัฒนาการทางการเมืองไทยเปลี่ยนไปจากเดิมที่ นักการเมือง และนักธุรกิจเป็นบุคคลคนละกลุ่มกัน กล่าวคือในอดีตนักธุรกิจต้องพึ่งพิงนักการเมือง เพื่อให้ นักการเมืองช่วยเหลือ สนับสนุนธุรกิจของตนซึ่งในบางครั้งสิ่งที่นักธุรกิจต้องการนั้น มิได้รับการตอบสนองจาก นักการเมืองทุกครั้งเสมอไป นักธุรกิจก็ต้องจ่ายเงินจำนวนมากแก่นักการเมือง ในปัจจุบันนักธุรกิจจึงใช้วิธีการ เข้ามาเล่นการเมืองเองเพื่อให้ตนเอง สามารถเข้ามาเป็นผู้กำหนดนโยบายและออกกฎหมายต่างๆ ในสังคมได้ และที่สำคัญคือทำให้ข้าราชการต่างๆ ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ผลประโยชน์ทับซ้อน ภาษาไทยใช้อยู่ ๓ อย่าง

๑. ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. ผลประโยชน์ทับซ้อน
๓. ผลประโยชน์ขัดกัน

นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

•ผลประโยชน์ส่วนตน (private interest) – “ผลประโยชน์” คือสิ่งใดๆที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่มไม่ว่าในทางบวกหรือลบ “ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการทำงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วยเช่นเพื่อนญาติคู่แข่งศัตรูเมื่อใดเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์เมื่อนั้นก็ถือว่ามีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ส่วนตนมี ๒ ประเภทคือที่เกี่ยวข้องกับเงิน (pecuniary) และที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary)

- ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวข้องกับเงินไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่นที่ดินหุ้นตำแหน่งในบริษัทที่รับงานจากหน่วยงานรวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่นสัมปทานส่วนลดของขวัญหรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่นๆ

- ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงินเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลครอบครัวหรือกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมอื่นๆ เช่นสถาบันการศึกษาสมาคมลัทธิแนวคิดมักอยู่ในรูปความลำเอียง/อคติ/เลือกที่รักมักที่ชังและมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ/ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

• **หน้าที่สาธารณะ (public duty)** – หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐคือการให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ประโยชน์สาธารณะ (public interest) คนเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเท่านั้นแต่ยังรวมถึงคนอื่นๆ ที่ทำงานให้ภาครัฐเช่นที่ปรึกษาอาสาสมัคร

• **ผลประโยชน์สาธารณะ** คือประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคลและไม่ใช่ผลประโยชน์ของกลุ่มคน การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่ายแต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้โดย

- ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมีหรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะมีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมามีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- ไม่ใช่ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในที่ได้ขณะอยู่ในตำแหน่งขณะที่ไปหาตำแหน่งงานใหม่

• **ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)** องค์กรสากลคือ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) นิยามว่าเป็นความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐมี ๓ ประเภทคือ

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual) มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณะเกิดขึ้น

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามีแต่จริงๆ อาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพ ก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้นแต่ต้องทำให้คนอื่นๆ รับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

- ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

• **หน้าที่ที่ทับซ้อน (conflict of duty)** หรือผลประโยชน์เบียดเบียนกัน (competing interests) มี ๒ ประเภท

- ประเภทแรก เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและเป็นคณะกรรมการด้านระเบียบวินัยประจำหน่วยงานด้วย ปัญหาจะเกิดเมื่อไม่สามารถแยกแยะบทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจากกันได้ อาจทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพหรือแม้กระทั่งเกิดความผิดพลาดหรือผิดกฎหมาย ปกติหน่วยงานมักมีกลไกป้องกันปัญหานี้โดยแยกแยะบทบาทหน้าที่ต่างๆ ให้ชัดเจน แต่ก็ยังมีปัญหาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่มีกำลังคนน้อยหรือมีเจ้าหน้าที่บางคนเท่านั้นที่สามารถทำงานบางอย่างที่คนอื่นๆ ทำไม่ได้ คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยห่วงปัญหานี้กันเพราะดูเหมือนไม่มีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

- ประเภทที่สอง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาท และการทำบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานหนึ่งนั้นทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่การทำ

บทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้ ผลเสียคือถ้านำข้อมูลมาใช้ก็อาจเกิดการประทุมิชอบหรือความลำเอียง/อคติต่อคนบางกลุ่ม ควรถือว่าหน้าที่ที่ทับซ้อนเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนด้วยเพราะว่ามีหลักการจัดการแบบเดียวกันนั่นคือการตัดสินใจทำหน้าที่ต้องเป็นกลางและกลไกการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็สามารถนำมาจัดการกับหน้าที่ที่ทับซ้อนได้

ความหมายและประเภทของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
ความขัดแย้ง (Conflict) สถานการณ์ที่ขัดกัน ไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่สามารถตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความคิด แนวทางปฏิบัติ หรือ ผลประโยชน์ ผลประโยชน์ส่วนตัว (Private Interests) เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับ โดยเห็นว่ามีคุณค่าที่จะสนองตอบความต้องการของตนเองหรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้อง ผลประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่างๆ เพื่อสนอง ความต้องการทั้งหลาย (เพ็ญศรี วายวานนท์, ๒๕๒๗: ๑๕๔)

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ทำให้ประโยชน์สุขแก่บุคคลทั้งหลายในสังคม ผลประโยชน์สาธารณะ ยังหมายรวมถึงหลัก ประโยชน์ต่อมวลสมาชิกในสังคม

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests) เป็นสถานการณ์ที่บุคคลในฐานะพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงประโยชน์แก่ตนเอง กลุ่มหรือพวกพ้องซึ่งเป็นการละเมิดทางจริยธรรม และส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะอื่นที่มีความหมายถึงความขัดแย้งกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม ได้แก่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ และรวมถึงคอร์รัปชันเชิงนโยบาย คอร์รัปชันสีเทา

ความหมายของ (Conflict Of Interests กับ Corruption) Conflict of Interests เป็นรูปแบบหนึ่งของ Corruption แต่ระดับหรือขนาด และขอบเขตต่างกัน

๑. Conflict of Interests นำไปสู่ Corruption ที่รุนแรงขึ้น
 ๒. Conflict of Interests เกี่ยวกับการใช้อำนาจที่เป็นทางการ เชื่อมโยงกับกฎหมายระเบียบการปฏิบัติ และส่วนที่ไม่เป็นทางการเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขยายไปถึงเรื่องครอบครัว ต้องพิจารณา ความสัมพันธ์ เช่น คู่สมรส และคนในเครือญาติ รูปแบบ (Conflict Of Interests) การรับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) ได้แก่ การรับของขวัญหรือของกำนัลที่มีค่าอื่นๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่

๓. การที่บริษัทสนับสนุนการเดินทางไปประชุม/ดูงานในต่างประเทศของผู้บริหาร และอาจรวมถึงครอบครัว

๔. การที่หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากบริษัทธุรกิจที่ติดต่อกับหน่วยงาน

๕. เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของแถมหรือผลประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

๖. การที่บุคคลปฏิบัติหน้าที่เอาผลประโยชน์ส่วนตัวไปพัวพันในการตัดสินใจเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองและเป็นการเสียประโยชน์ของทางการ

การกระทำที่อยู่ในข่าย Conflict of Interests ความหมาย รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เป็นเจ้าพนักงานสรรพากรแล้วรับเงินจากผู้มาเสียภาษีหรือเป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้วไปรับไม้กอล์ฟจากร้านค้า เป็นต้น ใช้อิทธิพล (Influence Peddling) เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรมใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using employer's property for private advantage) ได้แก่ การใช้รถราชการหรือใช้คอมพิวเตอร์ของราชการทำงานส่วนตัว เป็นต้น ใช้ข้อมูลลับของราชการ (Using confidential information) เช่น รู้ว่าราชการจะตัดถนน แล้วรีบชิงไปซื้อที่ดินหน้าไว้ก่อน รับงานนอก (Outside employment or moonlighting) ได้แก่ การเปิดบริษัทหากินซ้อนบริษัทที่ตนเองทำงาน เช่น เป็นพนักงานขายแอบเอาสินค้าตัวเองมาขายแข่งหรือเช่นนักบัญชีที่รับงานส่วนตัวจนไม่มีเวลาทำงานบัญชีในหน้าที่ให้ราชการ ทำงานหลังออกจากตำแหน่ง (Post Employment) เป็นการไปทำงานให้ผู้อื่นหลังจากงานเดิม โดยใช้ความรู้หรืออิทธิพลที่เดิมมาชิงงาน หรือเอาประโยชน์โดยไม่ชอบธรรม เช่น เอาความรู้ในนโยบาย และแผนของธนาคารชาติไปช่วยธนาคารเอกชนหลังเกษียณ

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้ตำแหน่งไปดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองโดยตรง

๑. ใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย
๒. การรับผลประโยชน์โดยตรง
๓. การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน
๔. การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
๕. การนำข้อมูลอันเป็นความลับของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว
๖. การทำงานอีกแห่งหนึ่ง ที่ขัดแย้งกับแห่งเดิม
๗. ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงาน
๘. การปิดบังความผิด

ตัวอย่างผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. หาประโยชน์ให้ตนเอง
๒. รับประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่
๓. ใช้อิทธิพลเรียกผลตอบแทน
๔. ใช้ทรัพย์สินของนายจ้างเพื่อประโยชน์ของตน
๕. ใช้ข้อมูลความลับ เพื่อแสวงประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง
๖. รับงานนอก แล้วส่งผลเสียให้งานในหน้าที่
๗. ทำงานหลังออกจากตำแหน่งและเอื้อประโยชน์ต่อบริษัท
๘. การให้ของขวัญ ของกำนัล เพื่อหวังความก้าวหน้า
๙. ให้ทิปพนักงานโรงแรมเพื่อหวังการบริการที่ดีกว่าลูกค้ารายอื่น
๑๐. ช่วยให้ผู้ญาติมิตรทำงานในหน่วยที่ตนมีอำนาจ
๑๑. ซื้อขายตำแหน่ง จ่ายผลประโยชน์ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตน

รูปแบบของประโยชน์ทับซ้อน

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefit)
๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือการเป็นคู่สัญญา
๓. การทำงานหลังเกษียณ (Post-employment)
๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)
๕. การใช้ข้อมูลภายใน (Inside information)
๖. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-barreling)

การรับประโยชน์ต่างๆ

๑. การรับของขวัญจากบริษัทต่างๆ
๒. บริษัทสนับสนุนค่าเดินทางไปดูงานต่างประเทศ
๓. หน่วยราชการรับเงินบริจาคจากธุรกิจที่เป็นลูกค้าของหน่วยงาน
๔. ได้รับของแถมหรือผลประโยชน์อื่นใดจากการจัดซื้อจัดจ้าง
๕. การที่คณะกรรมการกู้เงินจากสถาบันการเงินในการกำกับดูแล
๖. การที่คณะกรรมการฝากญาติพี่น้องหรือคนที่คุ้นเคยเข้าทำงานในรัฐวิสาหกิจที่ตนกำกับดูแลอยู่

ประโยชน์อันคำนวณเป็นเงินได้

๑. การปลดหนี้หรือการลดหนี้ให้เปล่า
๒. การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย
๓. การเข้าค้ำประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
๔. การให้ค่านายหน้าหรือค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน
๕. การขาย การให้เช่าซื้อหรือทรัพย์สิน เกินมูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏเห็นในท้องตลาด
๖. การใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น
๗. โดยปกติทางการค้า การให้ใช้บริการโดยไม่คิดค่าบริการหรือคิดค่าใช้บริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า
๘. การให้ส่วนลดในสินค้าหรือทรัพย์สินที่จำหน่ายโดยการให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่น
๙. โดยปกติทางการค้า การให้เดินทางหรือขนส่งบุคคล หรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าบุคคลอื่น
๑๐. โดยปกติทางการค้า การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่น ให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับ
๑๑. บุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

ข้าราชการประจำกิจกรรมที่มีความเสี่ยง การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

๑. การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
๒. การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
๓. การนำรถราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัวและในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
๔. การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
๕. การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
๖. การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้แก่ญาติแล้วนำยาไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว
๗. การรับประโยชน์จากระบบการลือกบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการ ตรวจสอบ ประเมินราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง

๑. การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้อง

๒. ได้เปรียบหรือชนะในการประมูลการให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้าหรือพ้นกำหนดการ ยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน “ความขัดแย้ง ระหว่าง บทบาท” (Conflict of roles) หมายความว่า บุคคลดำรงตำแหน่งที่มีบทบาทสองบทบาทขัดแย้งกัน เช่น นายสมชาย เป็นกรรมการสอบ คัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยที่บุตรสาวของสมชายเป็นผู้สมัครสอบคนหนึ่งด้วย ซึ่งในกรณีนี้ถือว่าเกิด “การดำรงตำแหน่งอันหมิ่นเหม่ต่อการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน” แต่ในกรณีนี้ถือว่ายังมีได้นำไปสู่การกระทำความผิดแต่ประการใด (เช่น การสอบคัดเลือกบุคคลยังมีได้เกิดขึ้นจริง หรือมีการสอบเกิดขึ้นแล้วแต่นายสมชายสามารถวางตัวเป็นกลาง มีได้ช่วยเหลือ บุตรสาวของตนแต่ประการใด เป็นต้น) กระนั้นก็ตามการดำรงตำแหน่งอันหมิ่นเหม่ต่อการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนดังกล่าวถือเป็นสถานการณ์ล่อแหลมที่อาจจูงใจ/ชักนำให้เกิดการกระทำเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจะต้องถอนตัวออกอย่างสมบูรณ์จากการเป็นผู้มีส่วนในการตัดสินใจตแสดงความคิดเห็น ละเว้นจากการให้คำปรึกษา และงดออกเสียง (Recusal) เช่น ในกรณีที่สมชายเป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน โดยมีบุตรสาวของตนสมัครเข้าร่วมสอบคัดเลือกด้วยนั้นซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้สมชายจะต้องลาออกจากการเป็นกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อเป็นการถอนตัวออกจากข้องเกี่ยวกับสถานการณ์อันหมิ่นเหม่ต่อผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างสูง เคลื่อนย้ายผลประโยชน์ส่วนตัวที่ทับซ้อนอยู่ให้ออกไป (Removal) เพื่อให้ตนเองสามารถปฏิบัติภารกิจได้โดยปราศจากอคติ วิธีการดังกล่าวนี้เป็นการปิดช่องทางมิให้เอื้ออำนวยต่อการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งในการจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อน เช่นจากกรณีตัวอย่างในข้อสองสมชายสามารถแก้ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนได้ โดยการขอร้องให้บุตรสาวของตนถอนตัวออกจากการสอบเพื่อให้สมชายสามารถ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการสอบคัดเลือก

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามรัฐธรรมนูญ

๑. มาตรการคัดสรรคนดีเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง
๒. การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในตำแหน่ง
๓. การเพิ่มระบบและองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจ
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในตำแหน่ง

๑. การมีประมวลจริยธรรมและการห้ามผลประโยชน์ทับซ้อน
๒. การแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
๓. การใช้หลักโปร่งใสในการใช้อำนาจ

แนวทางการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หลักนิติธรรม* หลักคุณธรรม* หลักความโปร่งใส* หลักการมีส่วนร่วม* หลักความรับผิดชอบ* หลักความคุ้มค่า* หลักธรรมาภิบาล* และหลักคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน* แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ANTI CORRUPTION)*

หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร (Good Governance) หลักคุณธรรม จริยธรรม
ในการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ธรรมาภิบาล จะมีคำว่า integrity ค่านิยมของข้าราชการ I am ready

I = Integrity มีศักดิ์ศรี (ยึดมั่นในความถูกต้อง สุจริต เทียงธรรม)

A = Activeness ขยันตั้งใจทำงาน (บริการ/แก้ไขปัญหา)

M = Morality มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม

R = Relevance รู้ทันโลก ปรับตัวทันโลก ตรงกับสังคม

E = Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ (คุณภาพ ดัชนี ประเมินผล)

A = Accountability รับผิดชอบต่อผลงาน ประชาชน

D = Democracy มีใจ/การกระทำเป็น ประชาธิปไตย (มีส่วนร่วม โปร่งใส)

Y = Yield มีผลงาน มุ่งเน้นผลงาน เพื่อประโยชน์สุข ของประชาชน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ.

๒๕๔๒ หมวด ๙ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์ประกอบของกฎหมายที่ห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ ข้อห้ามสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา ๑๐๐ แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้

๑. นายกรัฐมนตรี
๒. รัฐมนตรี
๓. ผู้บริหารท้องถิ่น
๔. รองผู้บริหารท้องถิ่น

สำหรับตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ ส่วนท้องถิ่นของ อบจ. เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และ อบต. กทม. เมืองพัทยา ทั้งนี้ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒ และ พ.ศ. ๒๕๕๔ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๕

การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมายตาม มาตรา ๑๐๐

๑. การเป็นคู่สัญญา หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้ามาดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม โดยการเข้ามาทำสัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ ที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้น (นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นผู้ปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดีในการเข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐข้างต้นของบุคคลในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น หมายถึง การเข้ามาเป็นคู่สัญญาของผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้น อันเป็นสัญญาที่เกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานนั้นๆ หรือตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างในกรณีนั้นๆ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งต่างๆ ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันในเรื่องของการมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี ที่มีขอบเขตของการใช้อำนาจที่ต่างกัน เช่น นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐในทุกกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด ที่เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของฝ่ายบริหารทั้งหมดรวมถึงรัฐวิสาหกิจ และหรือมีอำนาจกำกับดูแลหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในอำนาจตามกฎหมายเป็นต้น

๒. การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นได้เข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ ในการปฏิบัติตามสัญญา และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องมีเจตนาประสงค์จะให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น เช่น ญาติ เพื่อนหรือบุคคลในครอบครัวได้รับประโยชน์ โดยการใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญานั้นหรือการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อเป็นการปกป้องในกรณีที่จะต้องเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหายเมื่อต้องดำเนินการตามสัญญาเพื่อช่วยเหลือ ญาติ ครอบครัวหรือเพื่อน เป็นต้น การมีส่วนได้เสียในสัญญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะพบการมีส่วนได้เสียในรูปแบบของความสัมพันธ์ในทางครอบครัว เช่น สามี ภริยา บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือในบางกรณีจะมีมีส่วนได้เสียในฐานะผู้ถือหุ้นในหุ้นส่วนประเภทต่างๆ ซึ่ง

รวมถึงการเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดหรือการมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการของบริษัทหรือการมีส่วนได้เสียในฐานะผู้จัดการหรือเจ้าของโรงพิมพ์หรือในบางกรณีจะมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำกันไว้ก่อน และต่อมาผู้ทำสัญญาได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องเข้ามาดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับสัญญานั้นหรือผลของสัญญานั้นรวมถึงการมีส่วนได้เสียในฐานะตัวแทนก็ได้ การอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมกล่าวคือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นอาจจะได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์หรืออาจจะได้ประโยชน์หรืออาจจะเสียประโยชน์ในสัญญาที่หน่วยงานของรัฐเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่มีผู้กระทำให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือที่หน่วยงานของรัฐจะกระทำด้วย ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตามหรือทางอ้อมก็ตาม สำหรับการเข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญาตามความในมาตรา ๑๐๐ นี้จะต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียในทางตรงตามสัญญาที่ได้ทำไว้กับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งหมายถึงการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อให้ตนเองจะได้รับประโยชน์หากมีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐหรือการปกป้องตนเองหรือการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นในกรณีที่จะต้องเสียประโยชน์จากสัญญานั้น เช่น นาย ก เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก และเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท ได้เข้าไปยื่นขอเพื่อให้บริษัทที่ตนเองเป็นกรรมการผู้จัดการ เป็นผู้มีสิทธิได้ทำสัญญากับรัฐ แต่ในเวลาต่อมาได้ถูกตัดสิทธิ และบริษัทนั้นไม่ได้เป็นผู้เข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐเนื่องจากการถูกตัดสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง (หาก นาย ก ยังไม่ได้เข้าไปใช้อำนาจใดๆ ในตำแหน่งเข้าไปยุ่งเกี่ยว) การดำเนินการในขั้นตอนการเข้ายื่นขอเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดีอยู่ก็ตามก็ยังถือไม่ได้ว่าได้เข้าไปเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญานั้น (ในทางปกครอง) ดังนั้นการเข้าไปมีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบในทางปกครอง เช่น ทำให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงหรือต้องพ้นจากตำแหน่งนั้นไป ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ นั้นๆ ได้บัญญัติไว้หรือเป็นเหตุที่ต้องถูกถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเป็นต้น

๓. เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน การเป็นหุ้นส่วน หมายถึงการที่บุคคลได้ลงทุนร่วมกันในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนหรือในห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด นั้นๆ ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดีสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดห้ามในเรื่องการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และได้เป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัดแล้วห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดีการเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัดก็เป็นการกระทำที่ต้องห้าม เนื่องจากการเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดก็มีฐานะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ไม่ได้มีความต่างจากหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด และประกอบกับหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดยังได้ผลประโยชน์จากผลกำไรจากห้างหุ้นส่วนจำกัดที่เป็นการได้มาจากการทำการค้าขายของห้างนั้น เช่นกัน

๔. การถือหุ้นในบริษัท การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมได้เข้าไปลงทุนโดยการถือหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ

ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดีรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว สัญญาสัมปทาน หมายถึง สัญญาที่เอกชนได้รับอนุญาตจากรัฐ ให้ดำเนินการต่างๆ ในฐานะเป็นกรรมการ การเข้าไปมีส่วนร่วมได้เสียในฐานะเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง ห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นได้เข้าไปเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันในการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ในฐานะกรรมการในธุรกิจของเอกชน เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อันเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จึงถือว่าเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมได้เสียในฐานะเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชน

๕.ในฐานะเป็นที่ปรึกษา การเข้าไปมีส่วนร่วมได้เสียในฐานะเป็นที่ปรึกษา ในธุรกิจของเอกชน หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปเป็นที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ในฐานะของที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชน เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอันเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นที่ปรึกษาให้กับอธิการบดีในสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน จึงถือว่าการเข้าไปทำหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษานั้นจะส่งผลให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ปรึกษาในธุรกิจของเอกชนหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะเป็นตัวแทนการเข้าไปมีส่วนร่วมได้เสียในฐานะเป็นตัวแทนในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้ ทำการเป็นตัวแทนให้กับตัวการที่เป็นเอกชนในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตัวแทนใน ธุรกิจของเอกชน เช่น ผู้บริหารท้องถิ่นได้เป็นตัวแทนในการยื่นของสอบราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่และตัวแทนตามกฎหมาย จะ มีอำนาจหน้าที่ในการเจรจาต่อรองตามอำนาจหน้าที่ การทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมได้เสียในหน้าที่อันเป็นผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตัวแทนในธุรกิจของเอกชนหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๖.ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน การเข้าไปมีส่วนได้เสีย ในฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นได้เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนและจะทำให้เกิดการขัดแย้งกันในการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ ที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นผู้รักษาการ มีอำนาจหน้าที่สั่งการใดๆ ให้สถานพยาบาลปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติได้ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้มีความสัมพันธ์กับสถานพยาบาลในฐานะพนักงาน ลูกจ้าง ตัวแทน ที่ปรึกษาหรือเป็นกรรมการอย่างใดอย่างหนึ่งในธุรกิจของสถานพยาบาลเอกชนแล้วแต่กรณี จึงอยู่ในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนและส่งผลทำให้เกิดการขัดแย้งกันระหว่างการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกิจการของส่วนรวมหรือสาธารณะกับกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้างตัวแทน ที่ปรึกษาหรือเป็นกรรมการในธุรกิจของเอกชนหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ ที่มีสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๗.ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่จะต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดให้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของนายกรัฐมนตรี นายกองคํการบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองคํการบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกองคํการบริหารส่วนตำบล รองนายกองคํการบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา จึงต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และในการห้ามดำเนินกิจการนั้นจึงมีลักษณะอย่างเดียวกันกับการห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการด้วย ซึ่งได้แก่การห้ามดำเนินกิจการ ดังนี้

๗.๑ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่สัญญา หมายถึง การห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เข้ามาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๗.๒ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญา การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึงการที่คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ ในการปฏิบัติตามสัญญา โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นคู่สมรส โดยมีเจตนาหรือมีความประสงค์ที่จะ

ให้ตนเองได้รับประโยชน์หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นๆ ที่เป็น ญาติ เพื่อนฝูง คนใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัวให้ได้รับประโยชน์โดยการใช้อำนาจหน้าที่ของคู่สมรสที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับสัญญาหรือการเข้าไปดำเนินการใดๆ เพื่อเป็นการปกป้องในกรณีที่จะต้องเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหายเมื่อต้องดำเนินการตามสัญญานั้น ทั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ข้างต้นการเข้าไปมีส่วนได้เสียของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสัญญาต้องเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียโดยตรงในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ดังนั้นหากเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียในทางอ้อมในสัญญาของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว การมีส่วนได้เสียในทางอ้อมจะเป็นเหตุทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดชอบในทางปกครอง ได้แก่ การที่สมาชิกภาพได้สิ้นสุดลงหรือต้องพ้นจากตำแหน่งนั้น ไปตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ได้บัญญัติไว้หรือเป็นเหตุที่จะต้องถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๗.๓ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน การเป็นหุ้นส่วน หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ลงทุนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือในห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นๆ ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๗.๔ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐถือหุ้นในบริษัท การเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ประกาศกำหนดห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ได้เข้าไปลงทุนโดยการมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ท้องถิ่นหรือรองผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

๗.๕ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รับสัมปทานหรือคองลิว์ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว การรับสัมปทานจากรัฐ หมายถึง การที่คู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ได้เข้าไปทำสัญญาที่เป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาที่รัฐให้เอกชนร่วมลงทุนหรือสัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการถือไว้ซึ่งสัมปทาน และการเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหรือการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว กับรัฐ ในลักษณะเดียวกันกับการห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินกิจการ เป็นต้น

๗.๖ ห้ามคู่สมรส(ภริยาหรือสามี)ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ (เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง)ในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้นอาจขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา ๑๐๓ ก็กับการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินได้เมื่อการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นได้มีกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับได้ และการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และ จำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งการรับทรัพย์สินในกรณีนี้อาจจะเรียกว่า “สินน้ำใจ” ดังนั้นการรับสินน้ำใจเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถแยกแยะในการรับทรัพย์สินได้ว่าการรับทรัพย์สินนั้นเป็นเรื่องสินน้ำใจหรือสินบนแล้ว จะทำให้ เจ้าหน้าที่ผู้รับทรัพย์สินนั้นปฏิบัติผิดกฎหมายและจะเป็นโทษกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สินนั้น และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถแยกแยะหรือจำแนกได้ในเรื่องหลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินได้แล้ว ก็จะเป็นการที่สามารถป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้มีการละเมิดประมวลจริยธรรม รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในภาครัฐได้ การรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยา ได้แก่ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสม ตามฐานะานุรูปหรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาทหรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไปอันเป็นการให้ตามโอกาสหรือประเพณีที่มีการให้ทรัพย์สินแก่กันการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากผู้ให้ทรัพย์สินที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่และได้เรียก รับทรัพย์สินจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ การรับทรัพย์สินในกรณีนี้จึงเป็นการเรียกรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ หรือตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ แล้วแต่กรณี การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีกฎหมายบัญญัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทราบว่าเป็นกรณีใดบ้างที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินได้ กรณีใดบ้างที่เป็นการรับทรัพย์สินแล้วเป็นการเกิดประโยชน์ทับซ้อนหรือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหรือในบางกรณีเป็นการเรียกรับสินบน ดังนั้นหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่รัฐได้กำหนดขึ้นมาข้างต้นเพื่อใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความโปร่งใส และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมซึ่งจะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินเกิดความเจริญก้าวหน้าสร้างความผาสุกให้กับประชาชนส่วนรวมและจะส่งผลให้ประเทศชาติเกิดความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

ความหมายของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดและถ้อยคำอื่นที่เกี่ยวข้องการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดนั้น มีการกำหนดนิยามไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

๑.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดนิยามของถ้อยคำต่างๆ ไว้ในข้อ ๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑.๑ “ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออัยยาศัยไมตรีและให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนหาหรือ

เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหารหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัวหรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้าหรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

๑.๑.๒ “ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกันและให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดีการแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจหรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

๑.๑.๓ “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

๑.๑.๔ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

๑.๑.๕ “ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้อำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย

๑.๑.๖ “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

๑.๒ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดนิยามของถ้อยคำต่างๆ ไว้ในข้อ ๓ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๒.๑ “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรมหรือให้แก่ตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

๑.๒.๒ “ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

๑.๒.๓ “ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๑.๓ สาระสำคัญของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากบทบัญญัติตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๒ ดังกล่าว สาระสำคัญของการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด สรุปได้ ดังนี้

๑) “การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด” เป็นกรณีการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สินหรือสิ่งอื่นใดที่มีมูลค่า โดยให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรีให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนหาเพื่อการสงเคราะห์ให้เป็นสินน้ำใจ หรือเป็นการให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่สิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง รวมทั้งการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัวหรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินให้ในภายหลังหรือการรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๒) “การให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดตามปกติประเพณีนิยม หรือโดยธรรมจรรยา” เป็นกรณีที่กระทำกับญาติหรือบุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม ให้แก่ตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในทางสังคมหรือในเทศกาลหรือวันสำคัญต่างๆซึ่งอาจมี

การให้ของขวัญแก่กัน และหมายรวมถึง โอกาสแสดงความยินดีการแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจหรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาททางสังคม เช่น งานศพ งานแต่งงาน งานบวช การเยี่ยมผู้ป่วย การเกษียณอายุการย้ายตำแหน่ง เป็นต้น

๓) “ญาติหรือบุคคลในครอบครัว” หมายความว่า บุคคลทุกคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเราได้แก่ ผู้บุพการีผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

แนวทางการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน กรณีการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากร จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ ดังนี้

๑. ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรจะต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตนดังนี้

๑.๑ ไม่เรียกรับหรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญแทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยาหรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

๑.๒ ไม่เสนออนุมัติโครงการ การดำเนินการหรือการทำนิติกรรมสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๒. ห้ามผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมายหรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาซึ่งเป็นไปตามกรณีดังนี้

๒.๑ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะนารูป

๒.๒ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ โดยมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๒.๓ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

๓. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพหรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็วหากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้ยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นจะต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวทันที

๔. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพหรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นต้องรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินโดยทันทีที่สามารถ

กระทำเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้รับไว้เป็นสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ และถ้ามีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที หากไม่สามารถคืนแก่ผู้ให้ได้ให้ส่งมอบโดยเร็ว และเมื่อได้ดำเนินการส่งคืนแก่ผู้ให้หรือส่งมอบให้ถือว่าผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว

๕. ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรซึ่งพ้นจากตำแหน่งมาแล้วไม่ถึง ๒ ปีจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้วย

๖. ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้โดยการให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมก็จะต้องมีราคาหรือมูลค่าในการให้แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้อยู่ในบังคับบัญชาก็มิได้เช่นกัน

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

๑. ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม

๒. ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อหน้าที่เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

๓. ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว

๔. ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม

๕. ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา

๖. ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

๗. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด และรวดเร็วไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

๘. ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด

๙. ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑๐. ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม

หลักสำคัญของการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

● คาดหวังให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม โดยให้ผลประโยชน์ของสาธารณะมีความสำคัญมากกว่าส่วนตัว

● ความซื่อตรงต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นรากฐานของหลักนิติธรรม (ประชาชนทุกคนเสมอภาคภายใต้กฎหมาย และต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม)

คณะผู้จัดทำ : กลุ่มงานนิติการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี

นายสาโรจน์ อินทรชาติ

ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ

นายกัมปนาท แก้วคง

พนักงานราชการ ตำแหน่ง นิติกร